

С. М. Аринова^{1*}, Н. М. Абдиев², М. Д. Бримжанова², Х. Е. Рустамова⁴,
Ш. Д. Джакетаева¹, Г. Н. Асанова³, Н. У. Шинтаева¹, Т. С. Серғалиев¹

ҚАРАҒАНДЫ ОБЛЫСЫНДА ЭЛЕКТРОНДЫ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ПАЙДАЛЫНАТЫН ОБЛЫС ХАЛҚЫНА ТЕХНОЛОГИЯЛЫҚ МЕДИЦИНАЛЫҚ КӨМЕК КӨРСЕТУДІ ҰЙЫМДАСТЫРУДЫҢ МӘРТЕБЕСІ МЕН БОЛАШАҒЫ

¹Қарағанды медициналық университеті қоғамдық денсаулық мектебі (Қарағанды, Қазақстан)

²Қазақстан медицина университеті қоғамдық денсаулық кафедрасы (Алматы, Қазақстан)

³Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық Қазақ-Түрік Университетінің профилактикалық медицина кафедрасы Түркістан, Қазақстан)

⁴Ташкент Мемлекеттік медицина Институтының қоғамдық денсаулық кафедрасы (Ташкент, Өзбекстан)

*Сапаргүл Махамбеталиевна Аринова – Қарағанды медицина университетінің патология кафедрасының профессорының ассистенті; E-mail: arinova.pf@mail.ru, тел.: +77027210546

Мақалада «Денсаулық» ұлттық бағдарлама жобасы аясында қарастырылған іс-шаралар ел халқының денсаулығын жақсартудың маңызды факторы болып табылады. Жобаның негізгі мақсаты – денсаулық сақтау саласындағы жағдайды жақсарту және оны кейіннен жаңғырту үшін жағдай жасау. Оны іске асыру аясындағы бағыттардың бірі – кешенді және (немесе) бірегей медициналық көмекті пайдалана отырып, стационарда көрсетілетін емдік-диагностикалық медициналық қызметтер кешені ретінде түсінілетін жоғары технологиялық медициналық көмектің (ЖТМК) қолжетімділігін кеңейту ресурсты қажет ететін медициналық технологиялар. [1]. Жоғары технологиялық медициналық көмекті ұйымдастырудың негіздері алғаш рет Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 8 желтоқсандағы N ҚР ДСМ-238/202 бұйрығы. «Мамандандырылған, оның ішінде жоғары технологиялық медициналық көмек көрсету қағидаларын бекіту туралы» бұйрығында анықталған. Қазіргі уақытта жоғарғы технологиялық медициналық көмек көрсету мемлекеттік бюджеттен қаржыландырылады және Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрлігінің бұйрықтарымен бекітілген медициналық көмек стандарттарына сәйкес көрсетіледі, ол сонымен қатар жыл сайын профильдердің, арнайы медициналық көмектің түрлерінің, сондай-ақ профильдердің тізбесін бекітеді. Жоғары технологиялық көмек көрсететін мемлекеттік мамандандырылған медициналық мекемелер көрсетеді. [4]. Соңғы жылдары Қазақстан Республикасының хирургиялық қызметінде жаңа хирургия шетелдік тәжірибе мен озық технологияларды енгізу жолдары жүріп жатыр.

Бұл республикалық, көп бейінді ғылым орталықтарындағы операциялардың өсуіне және 1-3 санаттағы облыстық ауруханалардың күрделі аталарды жасауға мүмкіндік туғызды. [2].

Кілті сөздер: Халық, емдеу мекемесі, аурухана, медициналық көмек, жоғары технологиялық медициналық көмек, аурушандық, хирургия.

Жұмыстың мақсаты: облыс халқына жоғары технологиялық көмек көрсетуді ұйымдастыру, оның ішінде мамандандырылған бөлімше құру және телемедицина технологияларын енгізу бойынша жүргізілген ұйымдастырушылық-ақпараттық инновациялардың тиімділігін бағалау болды.

ЗЕРТТЕУ МАТЕРИАЛДАРЫ МЕН ӘДІСТЕРІ

Зерттеу барысында 2018-2019 жылдар аралығында облыстан тыс жерлерге ЖТМК көрсетуге ересек тұрғындар арасынан пациенттерді жіберудің 7894 жағдайы зерттелінді. Талдау ЖТМК және медициналық профильдері бойынша жүргізілді. Қолданыстағы ЖТМК профильдері бойынша жіберудің барлық жағдайлары ескерілді.

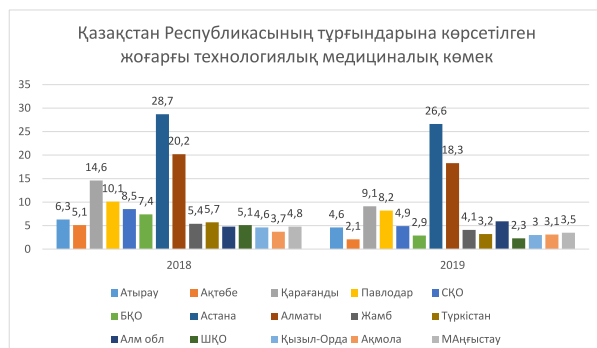
ЗЕРТТЕУ НӘТИЖЕЛЕРІ ЖӘНЕ ОЛАРДЫ ТАЛҚЫЛАУ.

Қарағанды облысындағы өтініштер бойынша 2018 жылдан 2019 жылға дейінгі кезеңде ересек тұрғындардың жоғарғы технологиялық медициналық көмек қажеттілігі жыл сайын 1500-2000 жағдайды құрады. Дегенмен, әртүрлі себептермен осы кезеңде нақты ЖТМК (жоғарғы) алған науқастар саны 286 адамнан аспады. ЖТМК қамтамасыз ету кезінде туындауы тиіс

мәселелердің қатарында ұйымдастырушылық мәселелер де болды: науқасты госпитализацияға шақыру үшін ұзақ күту; кейбір жағдайларда шалғайдағы емханаға барудың мүмкін еместігі. Халықтың сақтандыру медицина қоры арқылы ЖТМК қамтамасыз ету мүмкіндіктері туралы хабардарлығының төмендігі және т.б.

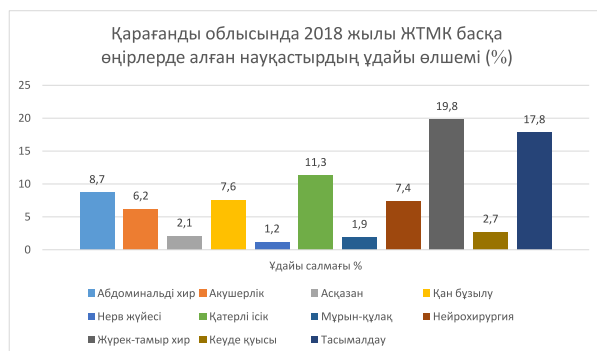
1-ші диаграммада көрсетілгендей, Қазақстан Республикасы мен Қарағанды облысында міндетті медициналық сақтандыру қорының ақпаратына сүйене отырып ересек пациенттеріне жоғары технологиялық медициналық көмек көрсетілді. Қарағанды облысын жеке алатын болсақ, осы зерделеніп отырған уақыт аралығынды 12 медициналық ұйым 130-ға жуық технологияны пайдалана отырып, ЖТМК ұсынған. Ағымдағы жылдың 6 айында мұндай көмек түрін 3 мыңнан астам науқас алса, жыл соңына дейін 5 мыңнан астам науқасты емдеу жоспарлануда. [6]. Қазіргі таңда облыстық науқастар облыстық аймақтан шықпай-ақ ЖТМК қызметтерін ала алады, сонымен қатар республиканың басқа өңірлерінен емделушілер ағыны артты. Мәселен 2018 жылы мемлекетіміздің әр өңірден 444 науқас емделді, бұл қосымша 876,0 миллион теңгеден

астам қаражат тартуға мүмкіндік берді. Бүгінгі күні жоғары технологиялық операцияларды Қарағанды облысының алты медициналық ұйымы жасайды. Жоғары технологиялық операциялардың тізіміне мыналар кіреді: кардиостимуляторды орнату, ашық жүректегі клапандарды ауыстыру, басқа операциялармен біріктірілген коронарлық шунттау, нейрохирургиялық, соның ішінде эпилепсияға арналған ми операциялары. Сондай-ақ жоғары технологиялық медициналық көмек экстракорпоралды ұрықтандыру процедурасын қамтиды. Биылғы жылдың жеті айында Қарағанды облысының дәрігерлері 295 жоғары технологиялық қымбат ота жасады. Медициналық сақтандыру қоры оларды төлеуге 680 миллион теңгеден астам қаржы жіберген. [3]

1 сурет – 2018-2019 жылдар аралығында Қазақстан Республикасының ауруханаларында жоғары технологиялық медициналық көрсетілген көмектің жалпы сипаттамасы

Жоғарыда көрсетілгендей: жоғары технологиялық медициналық көмекті Алматы және Астана қалаларында жасалған, Астана (26,6) және Алматы (18,3). Бұл қалаларда шамамен 50 мыңнан астам адам жоғары технологиялық медициналық көмек көрсетілген. Бұл диаграмма бізге шалғайда жатқан қалалар мен ауылда тұратын халқымыздың көбісі жоғары технологиялық медициналық көмекті мамандары ең жақсы игерген орталықтарға жүгінетінін байқауға болады. [5]

2 сурет – ЖТМК профиліне байланысты Қарағанды облысынан тыс орналасқан ауруханаға жатқызу бюросы жатқызылған Қарағанды облысындағы ересек пациенттердің саны (2018 жыл)

2-ші диаграммдан көріп отырғанымыздай, Қарағанды облысының ересек пациенттеріне

жоғары технологиялық медициналық көмек 2018 жылы 20 профильдің 11-де көрсетілген. Міндетті медициналық сақтау қорының мәліметі бойынша ең сұранысқа ие болған келесі профильдер болды: қатерлі ісік, органдар мен мүшелерді тасымалдау, жүрек-қан тамырлары хирургиясы, нейрохирургия, кеуде қуысы хирургиясы, гематология, акушерлік көмек.

Осылайша, 2018 жылы Қарағанды облысында Республикамыздың басқа аймақтарының мекемелеріне бөлінген квоталар санының ұлғаю тенденциясы байқалғанын көруге болады. Әрине бұл Қарағанды облысының ересек тұрғындары үшін жоғары медициналық көмек көрсетудің қолжетімділігін арттыруға мүмкіндік берді. Пациенттер туралы медициналық ақпаратты беру кезінде телемедицина технологияларын қолдану жоғары технологиялық медициналық көмек көрсету процесін бірнеше есе жылдамдатуға мүмкіндік берді, бұл емдеу нәтижелерін жақсартты және халықтың мүгедектігі мен мүгедектігінің төмендеуіне ықпал етті. өмір сүру сапасының артуы.

ӘДЕБИЕТ

1 Арзыкулова Ж.А., Медеубеков У.Ш., Шопшекбаева С.Ш. / Анализ состояния ВСМП в РК. // Вестник хирургии Казахстана – 2015. - №2 (43). – С. 10-13

2 Дюк В., Эмануэль В., Информационные технологии в медикобиологических исследованиях. СПб.: Питер, 2013.- С. 528.

3 Жумагалиев А.М. Состояние высокоспециализированной медицинской помощи, оказываемой республиканскими организациями здравоохранения в Республике Казахстан. // Медицина и Экология. - 2010. - №4. – С. 251-254.

4 Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 8 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-238/2020 «Мамандандырылған, оның ішінде жоғары технологиялық медициналық көмек көрсету қағидаларын бекіту туралы» бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 10 желтоқсанда № 21746 болып тіркелді. 2020 ж. 107 бет.

5 Қуандықов Т.К., Мұтағыров В.В., Данияров А.А., Мереев Н.М., Өмірбек А.Н. Ишемиялық инсульттің қауіп факторлары // «Медицина (Almaty). – 2018. – №4 (190). – С. 80-88.

6 Солодкий В.А., Ступаков И.Н., Самородская И.В. Дорогостоящая (высокотехнологичная) медицинская помощь: зарубежный и отечественный опыт организации оказания // Менеджер здравоохранения. – 2016. – № 1. – С. 59-68.

REFERENCES

1 Arzykulova Zh.A., Medeubekov U.Sh., Shopshekbaeva S.Sh. / Analysis of the state of the emergency medical care in the Republic of Kazakhstan. // Bulletin of Surgery of Kazakhstan 2015. - №2 (43). – pp. 10-13

2 Duke V., Emanuel V., Information technology in biomedical research. St. Petersburg: Peter, 2013. – pp 528.

3 Zhumagaliev A.M. The state of highly specialized medical care provided by the republican health organizations in the Republic of Kazakhstan. // *Medicine and Ecology*. - 2010. - No. 4. – pp 251-254.

4 Kazakhstan Republics Densauilyk saktau ministerinin 2020 zhylgy 8 yellow-sandagy No. ҚР DSM-238/2020 "Mamandandyrylgan, onyn ishinde zhogary technologylyk medicinelyk komek kәrsetu қағдалары бекіту" Kazakhstan Respublikasynyn Adilet Minister of League 2020 Zhylgy 10 yellow sanda No. 21746 big tirkeldi. 2020 w.107 bet.

5 Kuandykov T.K., Mutagyrov V.V., Daniyarov A.A., Mereev N.M., Omirbek A.N. Ishemiyalyk stroketin kauip factor // *"Medicine (Almaty)*. - 2018. - No. 4 (190). – pp 80-88.

6 Solodkiy V.A., Stupakov I.N., Samorodskaya I.V. Expensive (high-tech) medical care: foreign and domestic experience in organizing provision // *Healthcare Manager*. - 2016. - No. 1. – pp 59-68.

Поступила 24.05.2022

S. M. Arinova¹, N. M. Abdiev², M. D. Brimzhanova², Kh. E. Rustamova⁴, Sh. Zh. Dzhaketaeva¹, G. N. Asanova³, N. U. Shintaeva¹, T. S. Sergaliev¹

THE STATE AND PROSPECTS OF ORGANIZING TECHNOLOGICAL MEDICAL CARE FOR THE POPULATION OF THE REGION USING ELECTRONIC TECHNOLOGIES IN THE KARAGANDA REGION

¹Karaganda Medical University School of Public Health (Karaganda, Kazakhstan)

²Kazakhstan Medical University Department of Public Health (Almaty, Kazakhstan)

³Kozha Akhmet Yassawi international Kazakh-Turkish University Department of Preventive Medicine Turkestan, Kazakhstan)

⁴The Department of public health of the Tashkent State Medical Institute (Tashkent, Uzbekistan)

Article by «The state and prospects of organizing technological medical care for the population of the region using electronic technologies in the Karaganda region» is devoted to the study of the organization of technological medical care for the population of the region using electronic technologies. The object of the study of this problem was an electronic document of inpatient care for the population in the Republic of Kazakhstan and the Karaganda region. This study covered 1253 cases that were sent to hospitals in the region and beyond to provide high-tech medical care for the period 2018-2019. The analysis was carried out for two years on the profiles of high-tech medical care. With the help of the information system, all cases of referral to highly specialized medical care were studied. The challenge for the new Program was to expand the established infrastructure for digital data collection, and build on its basis an infrastructure for data exchange and advanced use of data, implying the formation and presentation of high-quality information for all levels of the health system. Such an infrastructure today provides support for making clinical, managerial and political decisions, digitalization of clinical and administrative processes in healthcare. To this end, work will continue on the introduction of information systems and applications that provide the transfer of medical data and health care processes into a digital format, ensuring the flexibility, efficiency and transparency of the functioning of the medical care system. Within the framework of the Program, a complete refusal to maintain forms of medical records in paper form has been ensured. It is planned to convert all medical images to digital format in the future. The basics of the organization of high-tech medical care were first defined in the order of the Minister of Health of the Republic of Kazakhstan dated December 8, 2020 N RK DSM-238/202 "On approval of the principles of specialized, including high-tech medical care". Currently, the provision of high-tech medical care financed from the state budget and provided in accordance with the standards of medical care approved by the orders of the Ministry of Health of the Republic of Kazakhstan, which also annually approves the list of profiles, types of special medical care, as well as profiles

Key words: population, medical institution, hospital, medical care, high-tech medical care, morbidity, operation

С. М. Аринова¹, Н. М. Абдиев², М. Д. Бримжанова², Х. Е. Рустамова⁴, Ш. Д. Джакетаева¹, Г. Н. Асанова³, Н. У. Шинтаева¹, Т. С. Сергалиев¹

СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ ОРГАНИЗАЦИИ ТЕХНОЛОГИЧЕСКОЙ МЕДИЦИНСКОЙ ПОМОЩИ НАСЕЛЕНИЮ ОБЛАСТИ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ЭЛЕКТРОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В КАРАГАНДИНСКОЙ ОБЛАСТИ

¹Школа общественного здоровья (Караганда, Казахстан)

²Казахстанский медицинский университет, кафедра общественного здравоохранения (Алматы, Казахстан)

³Кафедра профилактической медицины Международного казахско-турецкого университета имени Кожа Ахмета Ясауи, г.Туркестан, (Туркестан,Казахстан)

⁴ Кафедра общественного здравоохранения Ташкентского государственного медицинского института (Ташкент, Узбекистан)

Статья посвящена «Состояние и перспективы организации технологической медицинской помощи населению области с использованием электронных технологий в Карагандинской области» посвящена изучением организации технологической медицинской помощи населению области с использованием электронных технологий. Объектом исследования данной проблемы являлась электронный документ стационарной помощи населению в Республике Казахстан и Карагандинская область. Данная исследования охватила 1253 случаев, которые были направлены в стационары области и за ее пределами для оказания высоко технологичной медицинской помощи за период 2018–2019 гг. Анализ проводился за два года по профилям высокотехнологичной медицинской помощи. С помощью информационной системы изучались все случаи направления на оказания высокоспециализированной медицинской помощи. Вызовом для новой Программы было расширение созданной инфраструктуры для сбора цифровых данных, и построение на ее основе инфраструктуры для обмена данными и продвинутого использования данных, подразумевающих формирование и представление качественной информации для всех уровней системы здравоохранения. Такая инфраструктура на сегодняшний день обеспечивает поддержку принятия клинических, управленческих и политических решений, цифровизацию клинических и административных процессов здравоохранения. С

Организация и экономика здравоохранения

этой целью будет продолжаться работа по внедрению информационных систем и приложений, обеспечивающих перевод медицинских данных и процессов здравоохранения в цифровой формат, обеспечивающий гибкость, эффективность и прозрачность функционирования системы предоставления медицинской помощи. В рамках Программы обеспечен полный отказ от ведения форм учетной медицинской документации в бумажном виде. Намечается в будущем перевод всех медицинских изображений в цифровой формат.

Ключевые слова: население, лечебно-профилактическое учреждение, стационар, медицинская помощь, высокотехнологичная медицинская помощь, заболеваемость, операция